

SYSTEM WERYFIKACJI OSIĄGANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA NA PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOLE ZAWODOWEJ W GŁOGOWIE

---

§ 1

Miejsce i rola systemu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest elementem uczelnianego systemu oceny i doskonalenia jakości kształcenia na PWSZ w Głogowie. W jego ramach przyjmowane są zakładane efekty kształcenia określone zgodnie z triadą bolońską (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) oraz określone są procedury ich weryfikacji. Jednocześnie konstrukcja systemu pozwala na elastyczne zmiany w zakładanych efektach kształcenia, wynikające z doświadczeń realizowanego procesu dydaktycznego, nowych regulacji prawno-instytucjonalnych i wymagań rynku pracy. Są to trzy podstawowe źródła informacji, dzięki której realizuje się proces ustawicznej modyfikacji zakładanych efektów kształcenia.

§ 2

Podmioty systemu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia

Podmiotami gromadzącymi informacje o kierunkowych efektach kształcenia są:

- w przypadku doświadczeń realizowanego procesu dydaktycznego Dyrektorzy Instytutów oraz Rady Instytutów, którzy opracowują jednocześnie wnioski dla władz uczelni,
- w przypadku nowych regulacji prawnych służby administracyjne Rektora oraz Kanclerza i radca prawny uczelni, przygotowując odpowiednie informacje dla władz uczelni,
- w przypadku rynku pracy pracownik Uczelnianego Biura Karier oraz współpracujący z uczelnią biznesmeni, przedsiębiorstwa i organy samorządu terytorialnego.

§ 3

Procedura realizacji przedsięwzięć sprawdzających osiągnięte efekty kształcenia

Informacje te przekazywane są władzom uczelni, które przygotowują i wdrażają odpowiednie rozwiązania i decyzje. w przypadku zakładanych kierunkowych efektów kształcenia procedura wygląda następująco:

- 1) odpowiednie komórki gromadzą i przekazują informacje władzom uczelni (Rektorowi i Prorektorowi),
- 2) władze uczelni przygotowują propozycje zmian i przekazują je Dyrektorom Instytutów i Radom Instytutów,
- 3) Dyrektorzy i Rady Instytutów przygotowują działania wdrożeniowe;
- 4) Rektor przedstawia proponowane rozwiązania na posiedzeniu Senatu, który podejmuje stosowną uchwałę,
- 5) Rektor wprowadza zmiany w życie odpowiednimi zarządzeniami.

Obowiązujące zakładane efekty kształcenia weryfikowane są w trakcie bieżącej realizacji procesu kształcenia na danym kierunku. Na koniec danego roku akademickiego, począwszy od roku 2014-2015, Dyrektorzy Instytutów składają Rektorowi pisemne sprawozdanie z realizacji zakładanych efektów kształcenia na danym kierunku, ze szczególnym uwzględnieniem rocznika absolwentów.

§ 4

Kierunki i mierniki ilościowe weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia

Równolegle efekty kształcenia weryfikowane są na bieżąco na trzech zasadniczych płaszczyznach:

- oceny bieżących efektów kształcenia studentów, odpowiednich do poszczególnych podmiotów i form zajęć, realizowanej przez pracowników dydaktycznych pod kontrolą odpowiedniego Dyrektora Instytutu,
- oceny przygotowania i realizacji praktyk zawodowych, zgodnie z regulaminami praktyk przyjętymi na poszczególnych kierunkach, realizowane przez opiekunów praktyk pod kontrolą odpowiedniego Dyrektora Instytutu,
- oceny pracy dyplomowych realizowane na bieżąco przez odpowiedniego promotora, a finalnie przez recenzenta oraz ocena egzaminu dyplomowego, realizowane przez komisję egzaminacyjną.

Uczelniany system oceny i doskonalenia jakości kształcenia jest tak skonstruowany, aby umożliwić gromadzenie i ewentualne wdrażanie różnych doświadczeń oraz pomysłów podnoszących jakość kształcenia na poszczególnych kierunkach. Oznacza to również pełny dostęp interesariuszy do systemu – od pracowników dydaktycznych poczynając, poprzez studentów i słuchaczy innych form edukacji permanentnej, a na przedsiębiorcach i innych podmiotach lokalnego rynku pracy kończąc. Pracownicy uczelni, zwłaszcza Uczelnianego Biura Karier, starają się gromadzić odpowiednie informacje w inny sposób, opierając się na mniej formalnych metodach kontaktu z pracodawcami, badaniach rynku pracy oraz śledzeniu różnych innych źródeł informacji (mass-media, ogłoszenia w powiatowych urzędach pracy i prasie itp.). Nieco większym zainteresowaniem środowiska przedsiębiorców cieszą się na przykład targi pracy.

Weryfikacja osiąganych efektów kształcenia opiera się na wykorzystaniu mierników ilościowych oraz ocen jakościowych, odnoszących się do poszczególnych efektów kształcenia. Wśród mierników ilościowych stosowane są między innymi:

- 1) oceny z zaliczeń i egzaminów, będące bezpośrednim odzwierciedleniem osiąganych efektów z zakresu wiedzy, ale również umiejętności czy kompetencji społecznych;
- 2) oceny z prac śródsemestralnych (tzw. kolokwii), pozwalające śledzić proces nabywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- 3) współczynniki zaliczenia poszczególnych przedmiotów w pierwszym terminie świadczące bezpośrednio o poziomie osiągnięcia danego efektu kształcenia;
- 4) przeciętny nakład pracy statystycznego studenta potrzebny do osiągnięcia założonego efektu kształcenia, trudny do zweryfikowania, ale ważny wskaźnik realizacji poszczególnych zadań;
- 5) oceny aktywności studentów na zajęciach, pozwalające prowadzącemu zorientować się w procesie pozyskiwania efektów kształcenia;
- 6) odsetek studentów z zaliczeniem warunkowym i/lub powtarzających rok akademicki lub semestr, będący odzwierciedleniem problemów w osiąganiu efektów kształcenia przez poszczególne osoby;
- 7) oceny uzyskane z egzaminu dyplomowego, będące finalizacją całego procesu kształcenia na uczelni;
- 8) oceny prac dyplomowych wystawione przez recenzentów i promotorów, jako kolejne sposoby oceny całości procesu kształcenia na kierunku;
- 9) odsetek ocen bardzo dobrych na dyplomie w ogólnej liczbie ocen, wyrażający zagregowany poziom osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia;

- 10) struktura ocen dyplomowych, pozwalająca lepiej zorientować się w zakresie osiągnięcia efektów kształcenia;
- 11) odsetek studentów, którzy obronili pracę dyplomową w pierwszym terminie, co wyraża także efekty kształcenia;
- 12) odsetek nagrodzonych (wyróżnionych) prac dyplomowych przez recenzentów zewnętrznych, jako specyficzny wskaźnik efektów kształcenia;
- 13) odsetek prac odrzuconych przez system Antyplagiat, wyrażający niedostatki w procesie pozyskiwania efektów kształcenia;
- 14) liczba publikacji przygotowanych przez studentów, potwierdzająca innowacyjność procesu kształcenia na kierunku;
- 15) liczba studentów uczestniczących w konferencjach i seminariach studenckich, także wskaźnik kreatywności procesu kształcenia;
- 16) wskaźnik odsiewu studentów, pozwalający zorientować się w przyczynach rezygnacji ze studiów oraz nieosiągnięcia efektów kształcenia;
- 17) liczba studentów pracujących w studenckich kołach naukowych i organizacjach społecznych, będąca odzwierciedleniem aktywności intelektualnej i społecznej studentów;
- 18) liczba studentów uczestniczących w programach mobilnościowych (na przykład Erasmus, MOST i inne), wyrażająca poziom internacjonalizacji procesu kształcenia na uczelni;
- 19) liczba studentów rozszerzających program kształcenia (na przykład studiowanie na więcej niż jednym kierunku studiów, indywidualny tok studiowania itp.), będąca odzwierciedleniem skłonności do edukacji permanentnej.

Ponieważ proces dydaktyczny obejmuje również efekty niemierzalne, w ocenie poziomu ich osiągnięcia stosowane są charakterystyki jakościowe takie jak:

- (a) wnioski z hospitalizacji zajęć, pozwalające w profesjonalny sposób ocenić przede wszystkim wykorzystywane metody i techniki dydaktyczne;
- (b) samooceny dokonywane przez studentów i absolwentów, będące bardzo ciekawym sposobem nie tylko orientowania się w poziomie osiągnięcia efektów kształcenia, ale również ich świadomości wśród studentów oraz absolwentów kierunku;
- (c) porównanie adekwatności pytań egzaminacyjnych i kolokwialnych do efektów kształcenia, pozwalające dostosować je jako właściwe mierniki poziomu efektów kształcenia;

- (d) odpowiednie dostosowanie pytań na egzamin dyplomowy do weryfikacji założonych efektów kształcenia;
- (e) ocena przestrzegania zasad pisania prac licencjackich i inżynierskich, wyrażająca poziom wypełnienia wymagań formułowanych przez regulacje prawne;
- (f) poziom znajomości przez studentów wymogów dotyczących sposobu zaliczania przedmiotu i obliczania oceny końcowej;
- (g) opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki zawodowe oraz absolwentach zatrudnionych w danej firmie (instytucji), jako bardzo ważne niezależne źródło informacji o efektach kształcenia, zwłaszcza umiejętnościach i kompetencjach (postawach) społecznych;
- (h) wyniki badań ankietowych o losach absolwentów i ich ścieżkach zawodowych na rynku pracy, będące istotnym sprawdzianem użyteczności praktycznej pozyskanych efektów kształtowania;
- (i) samoocena dokonywana przez absolwentów, wyrażająca także poziom oczekiwań i ich realizacji w trakcie studiów.

§ 5

Harmonogram działań w zakresie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Weryfikacja poziomu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się w każdym roku akademickim, zgodnie z określonym, odpowiadającym procesowi dydaktycznemu, harmonogramem.

Lp	Działanie	Odpowiedzialny za wykonanie działania	Termin realizacji	Tworzony dokument	Odbiorca dokumentu	Termin przekazania dokumentu
1.	Weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla poszczególnych form przedmiotów dla każdego studenta	Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia	W trakcie realizacji zajęć	Prace studentów	Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia	W terminach przyjętych przez nauczyciela prowadzącego zajęcia
			W okresie przedsesyjnym i sesyjnym	Prace zaliczeniowe i egzaminacyjne studentów	Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia	W terminach przyjętych przez nauczyciela prowadzącego zajęcia, wynikających z organizacji roku akademickiego i sesji egzaminacyjnej
2.	Weryfikacja zbiorcza osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów	Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	Po zakończeniu sesji egzaminacyjnej	W przypadku proponowanych zmian do sylabusu przedmiotu – wniosek z wykazem proponowanych zmian	Dyrektor Instytutu	Po przeprowadzeniu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla przedmiotu
3.	Weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla praktyk studenckich	Opiekun praktyk	Po zaliczeniu praktyk studenckich	Sprawozdanie z realizacji praktyk. w przypadku proponowanych zmian do sylabusu praktyk – wniosek z wykazem	Dyrektor Instytutu	Po przeprowadzeniu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla praktyk studenckich

Lp	Działanie	Odpowiedzialny za wykonanie działania	Termin realizacji	Tworzony dokument	Odbiorca dokumentu	Termin przekazania dokumentu
				proponowanych zmian		
4.	Weryfikacja zbiorcza osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego	Rada instytutu komisja ds. jakości kształcenia na kierunku	Do końca roku akademickiego	Element raportu z oceny weryfikacji osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia	Dyrektor Instytutu	Do końca roku akademickiego
5.	Weryfikacja zgodności zakładanych efektów kształcenia poprzez monitorowanie karier zawodowych absolwentów PWSZ w Głogowie	Akademickie Biuro Karier	W terminach ustalonych w Zarządzeniu Rektora nr 26/2013	Sprawozdanie z wyników ankietyzacji	Prorektor	W terminach ustalonych w Zarządzeniu Rektora nr 26/2013
6.	Weryfikacja zbiorcza osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia	Rada instytutu komisja ds. jakości kształcenia na kierunku	Do końca roku akademickiego	Raport z oceny weryfikacji osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia	Dyrektor Instytutu	Do końca roku akademickiego
7.	Zbiorcze podsumowanie osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia	Dyrektor Instytutu Rada instytutu	Do końca roku akademickiego	Protokół z posiedzenia rady poświęconego ocenie jakości kształcenia	Prorektor	Do końca roku akademickiego

Weryfikacja dotyczy każdego efektu kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji kierunkowych.

§ 6

Sposoby prezentacji efektów oceny osiągniętych efektów kształcenia

Raport końcowy, w którym znajduje się zbiorcze podsumowanie osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia, zawiera zarówno oceny dla poszczególnych efektów szczegółowych, jak i zagregowaną ocenę całego procesu dydaktycznego. Ważnym elementem raportu są rekomendacje dla praktyki, pozwalające podnosić poziom jakości kształcenia i skuteczniej osiągać zakładane efekty kształcenia.

Wszystkie dokumenty opisujące zakładane efekty kształcenia oraz funkcjonowanie uczelnianego systemu oceny i doskonalenia jakości będą finalnie obecne na stronie internetowej uczelni, wywieszane na dostępnych publicznie tablicach ogłoszeń oraz dostępne w dziekanacie i bibliotece uczelnianej. Będą również dostępne w komórkach zajmujących się studentami niepełnosprawnymi, słuchaczami pochodzącymi z innych, współpracujących uczelni, w Uczelnianym Biurze Karier oraz w samorządzie studenckim. Na indywidualne życzenie pakiet dokumentów jest również wydawany przez pracowników dziekanatu.

Upublicznione będą również raporty-sprawozdania Dyrektorów Instytutów na temat weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

W uczelniany system oceny i doskonalenia jakości kształcenia wkomponowany jest system zapobiegania zjawiskom patologicznym, związanym z procesem kształcenia, a zwłaszcza: (1) przeciwdziałaniu plagiatom, (2) ograniczaniu niesamodzielności przygotowywania prac przejściowych i zaliczeniowych, (3) ograniczaniu niesamodzielności zdawania egzaminów i sprawdzianów bieżących. Przeciwdziałanie plagiatom opiera się przede wszystkim na wykorzystaniu programu Antyplagiat oraz wiedzy i doświadczeniu promotorów oraz recenzentów. Ograniczanie niesamodzielności przygotowywania prac wiąże się z wiedzą oraz doświadczeniem dydaktyków prowadzących poszczególne zajęcia. Ograniczanie niesamodzielności zdawania egzaminów i bieżących sprawozdań leży w gestii pracowników dydaktycznych.

Wybrane i wykorzystywane w praktyce na PWSZ w Głogowie rozwiązania są właściwe z kilku powodów. Po pierwsze, zapewniają właściwe określenie i realizację zamierzonych (oczekiwanych) efektów kształcenia. Po drugie, umożliwiają bieżący monitoring realizacji tych efektów oraz ich modyfikację dostosowaną do zmieniającej się gospodarki i wymagań rynku pracy. Po trzecie, rozwiązania są dostosowane do możliwości posiadanych przez pracowników PWSZ w Głogowie.